

לימוד היומי דקה ליתנו

יום	יום להודש	ליקוטי מהר"ב ה"ב	ליקוטי הלכות ה"ג	משנה ברורה ה"ו	ספר מידות	שולחן ערוך דיוש משפט סיני
שבת	ל'	י.	קפג	חורה	כא - כב	א. ב.
א	א'	יז.	קפד	צו.	כג - כד	א. ב.
ב	ב'	יא.	קפה	צו:	כה - כו	ג. ד.
ג	ג'	יא:	קפו	צו.	כז - כח	ה. ו.
ד	ד'	יב.	קפז	צו:	כט - ל	ז. ח.
ה	ה'	יב:	קפח	צה.	לא - לב	ט. י.
ו	ו'	יג.	קפט	חורה	לג - לד	יא. יב.

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

281 | פרשת ראה | ל' אב תשפ"ב

דבר המערכת

"באלול, כל ישראל מתעוררים וזוכרים בה' יתברך ובעלמא דאתי. ועל כן תוקעים אז בשופר, כי על ידי שופר מזכירים עצמן אימת יום הדין של לעתיד שאז יתקע בשופר גדול" (ליקוטי הלכות, ברכות הראיה ה, יח).

הנפש הבהמית שוכחת, שקועה במדמנת חיי היום יום ואינה זוכרת אחריתה, מסיחה את דעתה מן השעה שתצטרך לעמוד ולתת דין וחשבון מפעלה. ועל כך בא שופר של אלול, להחריד וליירא. להזכיר ולעורר, שיש תכלית לחיינו וכל מעשינו הנכתבים בספר עתידים להיקרא לפני מלך מלכי המלכים, וביום הדין יפקד כל מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר, מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש. כל מחשבה וכל רהור, כל רעיון וכל רצון, כל תאוה וכל תשוקה, הכל יעלה ויבוא ויגיע וייראה ויפקד.

ומי שנזכר בזאת, מתעורר לבקש ולהתחנן, לחלות פני צורו וקונו לשוב מעתה באמת, לסלוח העבר ולהתחיל דרך חדשה של קרבת אלוקים.

בימים עברו היה די בקול השופר של שחרית באלול כדי לעורר הלבבות שיתחילו לחוש ולדאוג מן העתיד, אבל כנראה שכאשר גבר החושך ונאטמו הלבבות הוצרכו מן השמים לעוררנו באופן נוסף; השליכו אותנו לחוסר וודאות. ביחס ל'ראש השנה שלו' העולה על הכל, כל יום שמועות אחרות וספקות חדשות.

מן השמים מכריחים אותנו לחשוב על העתיד ולדאוג עליו, ומלבד התפילה והזעקה מעומק הלב שנזכה ונחיה ונעלה ונבוא לשם ברנה בעזרת השם, צריכים אנו להסתכל בשכל של כל דבר, ולהבין, שמן השמים פשוט רצו להרגיל אותנו שלא לחיות חיי בהמה המונחת רק בהווה, אלא נתחיל לזכור 'בה' יתברך ובעלמא דאתי' שזה תכליתו הפשוט של השופר באלול.

אם נשכיל לעורר לבנו לתשובה לא נצטרך לתזכורות קשות, ונוכל לעשות את המוטל עלינו בשמחה בישוב הדעת, בשובה נחת ניוושה לפעול את הגאולה השלימה ושמיעת קול שופרו של משיח במהרה.

העורכים

כיצד הוא הבחירה?

בעינינו נראה שהבחירה היא מאתנו והלאה, הרי שהחסרון הוא בהבנתנו ולא שהמציאות חלילה שונה אצלנו. וזה מחייב אותנו לחפש ולבקש היכן היא נקודת הבחירה שלנו, ולא להתפתות מכל הקולות העולים בנו וזועקים בקול גדול "ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה" (איכה ג), אלא נקיים את ה"זאת אשיב אל לבי על כל אוחיל", ונאמין ש"חדשים לבקרים רבה אמונתך", וכמו שכתב רש"י שם: "מתחדשים הם חסדיך מיום אל יום. רבה אמונתך - גדולה היא הבטחתך, ודבר גדול הוא להאמין בך שתקיים ותשמור מה שהבטחת לנו". ואף אם נשמע מפי אנשים הנראים כחכמים ומבינים שלפי דעתם 'השיאו את דעתנו בדבר שטות, כי בודאי אינו נמצא כלל' ושאינן אפשרות כזאת שנוכל להשתנות, נבכה מאד ונתעקש לומר 'כי בודאי בהכרח הוא נמצא באיזה מקום', (כמו שהרחיב רבינו הקדוש במעשה הראשון בספר 'סיפורי מעשיות' עיי"ש).

אבל עלינו לזכור גם, שלא בכל פעם פירושה של ה'בחירה' היא שבין-רגע אוכל לקיים את הכל בשלימות, ולהיות בכהרף עין צדיק גמור, ולצאת ולהיטהר מיד מכל ההרגלים הרעים. שכן, רבינו הקדוש הרי העמיד ביסודי התשובה ובעיקרי העבודה בחודש אלול את חובת ה'המתנה', וכפי שמבואר בליקוטי עצות (תשובה ה, ע"פ ליקוטי מ"ו): "צריך לדעת שכשבא ליטהר ולעשות תשובה אומרים לו 'המתן'. היינו, אף שהוא צריך למהר מאד להימלט על נפשו לברוח מתוך החושך, אף על פי כל אלהוהו רעיוני, כשרואה ריחוקו מתפילה ומכל הדברים שבקדושה, כי ההכרח להמתין עד שיזכה לתיקון גמור כזה, בחינת הבא ליטהר מסייעין לו אומרים לו המתן".

אך גם 'המתנה' זו אין פירושה שיש זמן שבו אין לאדם בחירה בטוב ושעליו להמתין עד שיגיע הזמן שיוכל לבחור בטוב, אלא שההמתנה עצמה היא הדרך להגיע אל הטוב. והתחלת ההליכה בדרך זו, היא עצמה הבחירה בטוב.

וכמו שמבואר שם (בליקוטי סי' ו) שדרך התשובה מורכב משני בקיאויות, שעניינם: מחד, לייחל ולצפות לישועת ה', ולרצות בכל לב להיטהר לגמרי. ומאידך, להיות בקי בדרכי ההתחזקות, אם עדיין אינו זוכה לכך והוא מונח עדיין בשאל תחתיות, שלא ירפה מן הרצון ויחטוף כל מה שביכולתו כדי להתקרב להש"ת ע"י המעט שבידו.

המשך בעמוד ד'

ראש חודש אלול בפתח, שוב מדברים מ'תשובה', ושוב עולים וגואים בו יסורי נפשו; אוי, זוהי פרשיה כאובה מאד, זה שנים רבות שבהם הוא מתייסר ביסורי מצפוננו על רוב עוונותיו המרים. כמה דמעות שפך על כך, כמה תפילות התפלל, כמה סגולות כבר עשה שלא ישלט בו יצר הרע, ואף על פי כן הוא מוצא עצמו כמסור ביד יצרו מבלי יכולת להתגבר עליו. הוא לא מביין; איך שבים בתשובה? מה עליו לעשות? איך בוחרים בטוב אחר שהרע כל כך גובר ושולט עליו?

רבינו הק' (ליקוטי קי) מלמדנו בביורו שיסוד הבחירה הוא, שעלינו להאמין שבידינו להשתנות לטובה, וכמסופר שם: "שמעתי שאיש אחד שאל אותו: כיצד הוא הבחירה? השיב לו בפשיטות: **הבחירה היא ביד האדם בפשיטות; אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה!** ורשמתי זאת" - מוסיף מוהרנ"ת - "כי הוא נצרך מאד, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מורגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה חס ושלום ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה, והבן הדברים מאד".

יסוד זה, שעלינו לדעת ולהאמין שיש לנו בחירה בכל דבר, היא למעשה יסוד האמונה והתורה כולה, וכפי שהאריכו רבותינו הראשונים על הנאמר בפרשתנו **"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה**, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם וגו' והקללה אם לא תשמעו", וכדבריו הבהירים של רבינו בחיי כאן: **"נתבאר בפסוק זה שהרשות והבחירה בידו של אדם; רצה להדריך עצמו בדרך ישירה או להתייצב על דרך לא טוב, הכל מסור ברצונו והכל תלוי בבחירתו**. כי אילו היה הקב"ה גוזר על האדם להיות צדיק או רשע או יהיה שום דבר מושכו בעיקר תולדתו לאחד מהדרכים טוב או רע, איך יצוה הקב"ה אותנו על ידי נביאיו לעשות כך, ומה מקום היה לכל התורה כולה להיפרע מן הרשע או לשלם לצדיק שכר טוב, וזה עיקר גדול ועצום, והוא יסוד האמונה!"

לפני שנכנסים להתבונן בדברים אלו, עלינו לקבל זאת ככל יסודי האמונה, שזו האמת המוחלטת, בין אם אנו מבינים או לא מבינים; התורה הקדושה מעידה שהבחירה בידינו, ואם

פניני אור

אמרות טהורות מרביהו"ק ותלמידיו

אָמַר פֶּעַם הַמַּגִּיד מִטְרְהוּיָן ז"ל בְּצִחוֹת: הֵיכָן שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ רַבְּנוּ בְּמֵאֲמָרָיו בְּלִשׁוֹן 'דְּע' הָרִי הוּא כְּהַבְזָק מֵעוֹלַם הָאֲצִילוֹת. "אֲוֹאוּ דַעַר רַבִּי זְאָגַט 'דְּע', אִיז דָּאס אַ מוֹנֵק פֿון אֲצִילוֹת!"

(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות 3323796@gmail.com ניתן לקבל את הגיליון באימייל מידי שבע

הדל"ג 6:35 - ניץ ההמה 6:07 - סוּזְק"ש 8:38
צאת השבת 7:47 - צאה"ש לר"ת 8:27

יום טוב - הלב של השנה!

ושמחת בחגך

שמחת יום טוב נובעת מכך ש'יום טוב' הוא ה'לב' של השנה, ובו מתקבצים שמחת המצוות שעשו משך כל השנה כולה. וכלשון רבינו:

ועיקר השמחה הוא מן המצוות, כמו שכתוב פקודי ה' ישרים משמחי לב. ועיקר השמחה הוא בלב, כמו שכתוב 'נתת שמחה בלבי'. והלב של כל השנה הם השלש רגלים, והשמחה של כל המצוות שעושים בכל השנה מתקבץ אל הלב, שהם השלש רגלים. ועל כן הם ימי שמחה, כמו שכתוב ושמחת בחגך" (ליקוטי מוהר"ן, ל).

ולכן, ככל שנרבה לעשות מצוות במשך שאר ימות השנה, כך תתרבה ותגדל שמחתנו בימים טובים! (כמפורש בליקוטי תפילות).

'שמחת יום טוב' כל השנה כולה!

ושמחת בחגך

פסוק זה אכן מדבר על החגים, 'מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון'. אך בליקוטי מוהר"ן מבאר רבינו פסוק זה על כל יום מיום השנה, וכתוב:

'ושמחת בחגך - בחינת שמחה של יום טוב. ולא דוקא יום טוב ממש, אלא כל יום שהוא בחינת טוב, נקרא יום טוב!' (ליקוטי מוהר"ן תניינא, 1).

שמחתו של הצדיק ביו"ט!

שלוש פעמים בשנה יראה כל וכוךך את פני ה' אלקיך

בלשון הקודש, תיבת "פעמים" היא גם מלשון "פעם" וגם מלשון "פעמי" הרגלים, כלשון הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים".

לפי זה מפרש רבינו את הפסוק שנאמר בתהילים "ישמח צדיק כי חזה נקם, פעמי ירחץ בדם הרשע", ש"פעמי" הם השלש רגלים בשנה.

שכן, ביום טוב מתגלה שהקב"ה הוא זה שמנהל את העולם כרצונו (שהרי כל יו"ט הוא לזכר הניסים שאירעו בו, אשר על ידם מתגלה שהכל מתנהג ברצון ה' ולא על פי טבע). ומזה באה שמחה לצדיק על אף שרואה הצלחת הרשעים.

"כך שנתגלה הרצון, שהכל ברצונו יתברך, אזי יודעים שכל השעבודים והגלות וכל ההכבדות של העכו"ם שהם מכבידים עלינו, על כולם ינקום בהם הוא יתברך ויגאלנו מידם. אבל כשסוברים ח"ו שהכל על פי חיוב הטבע, אין שייך נקמה בהם, מאחר שהכל מתנהג רק על פי סדר הטבע ח"ו. וזה בחינת "ישמח צדיק כי חזה נקם פעמי ירחץ בדם הרשע", 'פעמי' דייקא. היינו על ידי 'שלש פעמים בשנה', שהם הימים טובים שעל ידם נתגלה הרצון, על ידי זה 'ישמח צדיק כי חזה נקם' (ליקוטי מוהר"ן ח"ב, ד).

פִּי בָא, פִּי בָא לְשִׁפּוֹט הָאָרֶץ!

שאלה:

מאז היותי ילד קטן שמעתי הרבה על הפחד והיראה שאפפה את זקנינו וזקנותינו בימי אלול, מאימת יום הדין הקרב ובא. ואני בעניי כמעט איני מרגיש שום פחד ורעדה בלב, ונפשי בשאלתי איך זוכים לעורר את היראה והפחד?

תשובה:

כדי שיתעורר הפחד, אין צריך אלא אמונה פשוטה; להיזכר בתמימות שאנו הולכים ומתקרבים ליום הדין, אשר בו יעברו כל באי עולם לפני ה' כבני מרון, ויחתוך קצבה לכל בריותיו, ויכתוב את גזר דינם. "מי יחיה ומי ימות, מי בקצו ומי לא בקצו. מי במים ומי באש, מי בחרב ומי בחיה, מי ברעב ומי בצמא, מי ברעש ומי במגפה, מי בחניקה ומי בסקילה. מי ינוח ומי ינוע, מי יִשְׁקֵט ומי יִטְרֹף, מי יִשְׁלֹו ומי יתייטר. מי יִעֲנֶי ומי יִעֲשֶׂר, מי יִשְׁפֹל ומי ירום".

ודי לנו אם נפחד מיום הדין הזה, לכה"פ כפי שאנו מתפחדים מדין ומשפט של בשר ודם. וכפי שבירך רבי יוחנן בן זכאי את תלמידיו לפני הסתלקותו: "יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם! אמרו לו תלמידיו: עד כאן? אמר להם: ולואי!" (ברכות כח ע"ב).

כי אכן - הלוואי שנתנהג בחודש אלול כפי שמתנהג אחד שעומד חודש לפני משפט הנוגע לחייו, אשר בוודאי דואג ומשתדל בכל עוז ותעצומות שיזכה בדין, יומם לא ינוח ולילה לא ישקוט.

על אחת כמה וכמה שאנו עומדים בפני משפט, שחמור הרבה יותר ממשפט בשר ודם. וכפי שאמר רבי יוחנן בן זכאי לתלמידיו, כששאלו אותו מדוע הוא בוכה, וענה: "אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי, שהיום כאן ומחר בקבר, שאם כועס עלי - אין כעסו כעס עולם, ואם אוסרני - אין איסורו איסור עולם, ואם ממיתני - אין מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון - אף על פי כן הייתי בוכה. ועכשיו שמוליכים אותי לפני מלך מלכים המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי - כעסו כעס עולם, ואם אוסרני - איסורו איסור עולם, ואם ממיתני - מיתתו מיתת עולם, ואיני יכול לפייסו בדברים ולא לשחדו בממון... ולא אבכה?" (שם).

וכך כותב מוהר"ן במכתבו לבנו, בטרם יגיעו ימי אלול הקדושים: "והנה ימי המשפט והדין הגדול של ראש השנה ממשמשין ובאין, וכבר ברכו ראש חודש אלול, וצריכין לרעוד ולפחד מאד ממשפט הזה שנוגע לחיים נצחיים, ואי אפשר לשחד בממון ולפייס בדברים" (עלים לתרופה, מכתב מיום ר"ח אלול ת"ר).

ואכן, אז בעת כתיבת המכתב הנ"ל, עמד מוהר"ן לפני משפט בשר ודם - בסיבת הלשנת המתנגדים - ועל כך הוא מוסיף וכותב: "וכל פחד המשפט שעלי שיש לנו עתה, הוא כדי לזכור ולא לשכוח פחד המשפט של ראש השנה! מכל שכן של יום הדין הגדול והנורא. כי צריכין להעלות כל הפחדים וכל היראות הנפולות, לבלי לפחד ולהתיירא משום דבר כי אם מהשם יתברך לבדו, ולידע ולהאמין שכל היראות והפחדים העוברים על האדם, בפרט פחדים כאלה שיש לנו עתה, הכל כדי להזכירנו לרעוד ולפחד מהשם יתברך" (שם).

כמו כן מסופר: "היה פעם לפני ראש השנה שהתלהב מוהר"ן מאימת יום הדין הקרב, ואמר בהדגשה את הפסוק "לפני ה' כי בא, כי בא לשפוט הארץ" - "האט קומט ער, האט קומט ער" = "הנה הוא בא, הנה הוא בא!". ואמרה באימה כזו, עד שנפל פחד ואימה נוראה על כל השומעים מיום הדין הקרב ובא" (שיש"ק ו, ט).

והאמת, שפחד זה היה נחלתם של כל פשוטי העם, בדורות שעברו. ובהגיע חודש אלול, אכן נפל על כל איש ישראל המאמין בה', פחד ורעדה מאימת יום הדין הקרב ובא; השכימו בלילות, עסקו באמירת תהילים, ודאגו להתכונן כראוי. וכל זאת מפני האמונה הפשוטה שהייתה טבועה בעצמותם.

וגם אנו, שאין האמונה פשוטה גלויה ובווערת בתוכנו, עלינו לעוררה ולגלותה בכח הדיבור. כפי שגילה לנו רבינו: "האמונה תולה בפה של אדם, בבחינת אודיע אמונתך בפ"י" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, מד). וכשנדבר הרבה דיבורי אמונה, תתחיל האמונה להאיר בלבנו.

ולכן, בימים אלו מוטלת עלינו החובה להזכיר לעצמנו בפה מלא, את האמונה התמימה והפשוטה, ש"הנה יום הדין" קרב ובא, ובו ניפקד כולנו "מי יחיה ומי ימות, מי ינוח ומי ינוע, מי ישלח ומי יתייטר". ועל ידי שנחזור ונדבר שוב ושוב דיבורי האמונה הפשוטה הזאת, נתעורר גם אנו להתיירא ולהתפחד, ולעסוק בתשובה ותפילה וצדקה המעבירים את רוע הגזירה.

ועלינו לדעת, שההתעוררות הזאת שאנו מעוררים את עצמנו לפחד ולירא מה' וממשפטו - זה מה שהשם יתברך רוצה לראות אצלנו; שאנו מאמינים בו, ומתעוררים לקראת יום הדין, ולא מתעלמים ומתנהגים כרגיל. והתעוררות זו עצמה, היא המליץ ישר' שלנו בדין, שאכן התעוררנו והשתדלנו בתשובה ותפילה וצדקה, ולא התעלמנו ח"ו כאילו לא קורה דבר (כפי שהארץ בזה רלו"צ בנדר ז'צל בשיתחו. ראה 'טעם זקנים' קונטרס סח).

כתיבה וחתימה טובה!

פנינים מאירים וחיידושים מזהירים מלוקטים מכפרי גדולי הצדיקים זי"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמעט שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

ספר תורת המידות

העניו לא יצטרך ללמוד מבשר ודם כי רוח אלוקים תלמדנו

אמר הר"ר יוסף גיקטליא ע"ה, כי האישי אשר ידבנו לבו לתקן מדותיו וליישר דרכיו ומעשיו ולרדוף אחר הענוה בתכלית השלימות, להיות עלוב ולא יעלוב שומע חרפתו ולא ישיב, מיד תשרה עליו השכינה ולא יצטרך ללמוד מבשר ודם כי רוח אלוקים תלמדנו. (ספר שני לוחות הברית שער האותיות אות ע ענוה)

עמוד רמז לא

על הארץ תישן - לזכור תמיד את יום המיתה

לא יסתכל חוץ מד' אמותיו, כלומר שיזכור תמיד בד' אמות שישנן לכל אדם הוא הקבר, וזה שרמזו חכמי המשנה (אבות ד, ד) ועל הארץ תישן, כלומר שיזכור תמיד בארץ, כי עפר הוא ואל עפר ישוב. (ספר של"ה שער האותיות אות ע)

עמוד רמז לא

הכנעה מכל סיבה שהיא טובה היא וחשובה בעיני השי"ת

זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה (תהילים נא, ט) הודיענו כי יש שתי מיני כניעה. האחת המעולה, שמתעורר האדם מעצמו להיות נכנע ושפל בעיניו, מבלי שום סבה תניעהו לזה, אלא מצד הכרתו שפלות ערכו אצל גדולתו יתברך. והשנית, בהיותו מדוכא ביסורין, נגוע מוכה אלקים ומעונה, אז יכנע לבבו מאימת היסורין אשר ישפילו רום לבבו. ולכן אמר כי הזבחים האמתיים, הנרצים ונאהבים אליו יתברך, הוא רוח נשברה, שהרוח עצמה תהיה נשברה, שנשברה רוחו בקרבו בנפש חפצה ורצון מוחלט. אבל גם לב נשבר ונדכה שבא משום שהוא מדוכא ביסורים שזה יביאהו אל השברון, עם היות שאין שברון זה שלם ומובחר, מכל מקום לא יבזהו האל יתברך, כי גדול כח הכנעה איך תהיה, שמביאה את האדם להכיר את עצמו, ע"כ קושה מה שמוטל עליו להשלמתו. (ספר בינה לעתים דרוש ג)

עמוד רמז לא

סוכה במקום שהרוח שולט

קושרם שלא יעוף מרוח שאינה מצויה

כל הנדון הנ"ל היא רק בסכך שעלול להפריח ברוח מצויה, אבל סכך שעומד כבר ברוח מצויה ורוצה לקשור את הסכך רק כדי שלא יעוף ברוח שאינה מצויה, רשאי לקשור אף בדבר הפסול לסיכון, שאז אין הקשירה נחשבת כמעמיד את הסכך (אחרונים מובא בבית דוד פ"ו הע"ב 8). ואם לא קשר את הסכך והתרומם הסכך מעל גבי הסוכה וחזר למקומו, אזי אם התרומם הסכך מעט לאור מכת הרוח וחזר מעצמו על גג הסוכה הרי זה כשר, שלא נפסק עדיין הכשר הסוכה. אבל אם התגלחה הסוכה לגמרי עד שבא רוח נוסף שהחזיר את הסכך אפשר שהוא פסול משום תעשה ולא מן העשוי (עי' שה"ל ח"י סי' ק).

אכן בשו"ת אבן ישראל (ח"ט על סי' תרכט ס"ח) החמיר שלא לקשור את הסכך לדפנות אפילו בדבר הכשר לסיכון, ואפילו אם הסוכה כבר עומדת ברוח מצויה ואינו קושר רק כדי שלא יעוף הסכך מרוח שאינה מצויה. וטעמו על פי מה שכתבו הפוסקים (עי' שעה"צ סי' תרלג סק"ו) שאסור לקבוע מסמרים בסכך משום שהסכך צריך להיות בצורת עראי ולא בצורת בית קבוע, ולדעתו קשירת הסכך דומה לחיבור במסמרים. וכן היה מורה א"ז ז"ל בעל הקנה בושם שטעם זה אין לקשור את הסכך לדופן בהיזק רק באופן רפוי.

אמנם בשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' צג) כתב דקשירת מחצלת של סכך בחוטים אינו דומה כלל לתקרה של נסרים עם מסמרות, ומותר לתתחילה לקשור סכך בחבלים שאין לזה שום דמיון לבית קבע. וכן כתבו עוד אחרונים (עי' בית דוד פ"ז הע"ב 10).

מחיצות שאינם עומדות ברוח מצויה

המעמיד סוכה במקום שמצוי רוחות חזקות שביכולתם להפיל את דפנות הסוכה פסולה, דמחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה אינה מחיצה. ולכן גם אם הסכך הוא סכך עב ולא יעוף מחמת הרוח אבל הדפנות הם קלים ועלולים ליפול מחמת הרוח פסולה, שהרי זה כסוכה שאין בה שלש מחיצות (סי' תרל ס"א).

המשנ"ב מחמיר בכל מחיצה שמתנענע

ונחלקו האחרונים בדיון זה; לדעת המשנה ברורה (שם סקמ"ו וסי' שסב סק"ו) אפילו אם אין המחיצה נעקרת לגמרי על ידי הרוח רק שהיא מתנוודדת והולכת ובאה על ידי הרוח אינה מחיצה. וטעמו, שמחיצה פירושה דבר המבדיל בין שני רשויות, ואם מחיצה היא כל כך קלה עד שהיא יכולה להתנענע על ידי רוח אין זה מחיצה חשובה שביכולתה להבדיל בין שתי רשויות, מכיון שכל דבר קל יכול להזיזה. ולכן כתב (שם וביה"ל סי' שסב ס"א ד"ה שאינה) שמחיצה כזו אינה מחיצה גם אם היא עומדת בבית שאין מגיע שם רוח, דכיון שהמחיצה

בתקופת חג הסוכות מצוי בהרבה מקומות שמגשבות רוחות חזקות ולפעמים הם הורסים את הסוכות עד היסוד. ויש לדון אם מי שאינו מחזק היטב את הסוכה שלו הרי הוא פסולה מדין סוכה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה, בין מצד שהסכך עף ברוח מצויה, ובין מצד שהדפנות מתנוודדות מכת הרוח.

סכך שעף ברוח מצויה

המסכך סוכתו בסכך קל ודליל שעלול להעפוף ברוח מצויה הרי זה סוכה פסולה, ואפילו אם לא הגיע עדיין הרוח ולא העפף אותה, שהיא בכלל סוכה שאינה ראויה לשבעה ימים, ולדעת כמה ראשונים הוא פסול מן התורה (עי' סי' תרכט ס"ב ומשנ"ב סק"ה וע"ע ריטב"א ושפ"א סוכה כג. ותוס' סוכה ד. ר"ה והוציא). אכן אין הסכך צריך להיות יציב על הסוכה וגם אם הסכך מתנדנד וזו לכאן ולכאן אם נשאר בהם שיעור חמתה מרובה מצילתה כשר (פשוט וכו' לפרש במשנ"ב סי' תרכט סק"א, וכ"כ בספר אמרי כהן עמו ר"ב).

קושרם שלא יעוף מרוח מצויה

על כן המסכך במחצלת קלה שיוכלה להעפוף ברוח מצויה צריך לעשות איזה דבר שימנע מלהעפוף את המחצלת. אמנם כתב המשנה ברורה (סי' תרכט ס"ב כה כה וסי' תרל סק"ו וביה"ל ריש סי' תרל) שראוי לזוהר לתתחילה שלא לקשור את הסכך בדבר המקבל טומאה או בכל דבר שפסול לסיכון, דלכתחילה אנו חוששים לשיטות הפוסקים האוסרים להעמיד את הסכך בדבר הפסול, וקשירת הסכך נחשב כמעמיד את הסכך. ולכן אין לקשור את הסכך בחוטי ניילון ואזיקונים שאין גידולם מן הארץ ופסולים לסיכון מן התורה.

אבל מותר להניח קורה כבידה על המחצלת ולחבר את הקורה עם אזיקונים משני הצדדים. ואף שאין מסככים בקורה מכל מקום מותר לקשור בהם הסכך, שמעיקר הדיון מותר לסכך בקורה שאינה רחבה ד' טפחים (ש"ע שם סי"ח), ואפילו בקורה בת ד' טפחים כיון שאינה פסולה לסיכון רק מדרבנן מותר להעמיד בה (ביה"ל שם וע"ע סק"י וכה). וכן מותר לקשור אזיקונים על הקורה דזה חשוב כמעמיד דמעמיד, ופסק המשנה ברורה (סק"ז) דמעמיד דמעמיד מותר לתתחילה וכן נוהגים העולם. [וגם אלו החוששים לשיטת החזו"א (סי' קמג סק"ב) שאוסר מעמיד דמעמיד לתתחילה, י"ל דבזה שהניח הקורה על הסכך כבר אינו עף ברוח מצויה, והאזיקונים היא רק לחיזוק יתר. ועוד יש לצרף שיטת החתם סופר (סוכה י. ע. לתוס' ד"ה פירס) דלהניח קורה על גבי הסכך המונע מלעוף אינו בכלל מעמיד, כיון שאין הסכך מונח עליו].

וכל שכן שמונת לעשות הגבהה על ראשי הדפנות מעל הסכך כדי שלא יגע הרוח ישרי בסכך ויעפנו. [ואף דלענין מחיצות החמיר המשנה ברורה (סי' תרל סקמ"ו) דלא מהני דבר צדדי לעכב הרוח, זה שייך רק במחיצה, דמחיצה שמתנענע אין עליה דין מחיצה שעומדת להבדיל בין רשויות, משא"כ בסכך שיעיקר הפסול היא משום שצריך שיהיה סוכה הראויה לשבעה, והא איכא].

מצות שמיטת כספים ופרוזבול

אבל אם תאריך הפרעון שלו הוא אחר ראש השנה משנה השמינית אין שביעית משמטתו (ש"ע שם סי"א). וזהו עצה טובה למי שאין באפשרותו לסדר פרוזבול, שיכול לומר רגע לפני שקיעת החמה של ראש השנה אני מרחיב זמן פרעון החובות שחייבים לי לאחרי ראש השנה.

שכיר שהמעביד שלו מעכב את תשלום המשכורת, נחלקו הפוסקים אם חייב לעשות פרוזבול כדי שיוכל לתבוע ממנו את המשכורת.

דאיתא במסכת שביעית (פ"א מ"א) 'שכר זה משמט' (וכ"ה בש"ע שם סעי' טו). ונחלקו האחרונים בטעם הדין: הבית יוסף והסמ"ע (שם סק"ו) כתבו כי בזמניהם היה הדרך שהשכיר לא היה תובע את המשכורת שלו תיכף רק היה מניח שכתרו שנה או שנתיים ביד מעבידו עד שהיה מתקבץ לסכום גדול, וכיון שהיה הדרך להשאירו בפקדון או בהלוואה עד אחר שביעית הרי זה כאילו לא הגיע עדיין זמן הפרעון. ולפי זה כתב הגר"ח נאה (קובץ יגדיל תורה תשמג אות ה) שבזמננו שרוב השכירים להוטים לקבל שכרם ביום מסויים, אם עבר התאריך המוסכם נחשב כהלוואה שהגיעה זמנה ומשמט.

אבל התומים (שם סק"ל) והמנחת חינוך (מצוה תעז אות ז) כתבו שהוא גזירת הכתוב שהתורה לא חייבה לשמט רק חובות שנוצרו בדרך הלוואה ולא חובות שנוצרו עקב תשלום משכורת. ולשיטתם כל זמן שלא נזקק כחוב חדש בצורה של הלוואה אינו משמט.

בפרשתינו אנו לומדים על מצות שמיטת כספים שיחול בשנה זו בערב ראש השנה שנת תשפ"ג, שנאמר (ט"ו ב) 'וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּטָה כָּל בַּעַל מִשֶּׁה יָדוּ אֲשֶׁר יִשֶׂה בְּרַעְיוֹהוּ לֹא יִגַּשׁ אֹתָּהּ רַעְיוֹהוּ. והוא, שחייב כל אחד לוותר על החובות של כספים או של מיני מאכלים שאחרים חייבים לו בערבו של כ"ט באלול של שנת השמיטה בשקיעת החמה של ליל ראש השנה, ואסור לו להמשיך לתבוע ולגבות החוב (ש"ע ח"מ סי' סו ס"ל).

אמנם תיקן הלל הזקן שאפשר לכתוב 'פרוזבול' קודם ראש השנה ואז מותר להמשיך לתבוע את כל החובות המגיעים לו. ותוכן הפרוזבול הוא, שהמלוה מודיע שהוא מסתלק מלתבוע החוב ומוסר שטרי חובותיו לבית-דין, ומעתה ואילך חוב זה שייך לבית-דין, והמלוה תובע את החובות של בית-דין. ולמדו חז"ל שביט - דין מותר להם לתבוע חובותיהם שנאמר 'וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ אִתְּךָ אֲחִיךָ תִּשְׁמַט יָדְךָ' כי רק חוב אישי ששייך לך אתה מחוייב להשמיט (ר"ה). תביעה מחוב השייך לבית-דין (כ"ח שם אות י).

ויש להזהר לעשות את הפרוזבול רק סמוך לראש השנה, שאם הלוח החרבו לאחר עשיית הפרוזבול אין הפרוזבול מועיל להלוואה זו. ולכן מי שמפקיד כסף בחשבון הבנק שלו לאחר עשיית פרוזבול או שנכנס בחשבון הבנק משכורת או קצבה בערב ראש השנה לאחר עשיית הפרוזבול, צריך לעשות פרוזבול נוסף שהפקדה בבנק נחשב כהלוואה חדשה לבנק שהבנק חייב לו כסף.

ואין שביעית משמט רק חוב שזמן הפרעון שלו הוא עד סוף יום כ"ט באלול,

מצד עצמה היא דבר קל כל כך שאפילו רוח מצויה עלולה לעבור דרכה אין זה נקרא דבר המבדיל בין שתי רשויות.

וכסברא זו כתב המשנה ברורה גם בהלכות שבת (סי' שטו סק"ה) שמוותר לתלות וילון בשבת על פתח גם אם הוא עומד להיות תלוי תמיד, דכיון שהוא נע ונד ברוח מצויה ואינו מעכב לעוברים דרך שם הרי זה חשוב כסתמת עראי. וכתב שם, שאמנם אסור לחבר הילון מלמעלה ומלמטה ומן הצדדים בענין שאינו נזוז ממקומו משום בנין דסתמת קבע הוא. ולפי זה נראה דגם לענין דופן הסוכה אם מחבר וילון מלמעלה ומלמטה עד שנעשה תפור מכל הצדדים הרי זה מחיצה כשרה אפילו אם מתנענע באמצעו. וכן כתב אאמ"ר שליט"א בספרו (אורה ושמחה פ"ד מהל' סוכה סק"ד). ומכל מקום כתבו הפוסקים שאין לעשות כן לתתחילה מחשש שהקשרים יתרופפו ותיפסל הסוכה ולא ישים לבו לכך (ש"ע סי' תרל ש"ס).

י"א רק כשמתנענע ג' טפחים

דעת הפרי מגדים (סי' שסב א"א סק"א) והחזון איש (סי' עז סק"ו) דמחיצה שאינה עומדת ברוח

מצויה פסולה רק באופן שמתבטל ממנה שם מחיצה לגמרי, דהיינו שהיא נעה כל כך עד שמתרוממת ג' טפחים מעל הארץ, או שהיא נכפפת מתחת לגובה של עשרה טפחים. אבל אם היא מתנוודדת סתם כשרה אפילו שהיא דקה וקלה מאוד. וכן פסקו הגר"ח זוננפלד ז"ל (שלמת חיים סי' שגב) והגר"י פישר ז"ל (ח"ט אבן ישראל על סי' תרל אות ז). ונראה דמטעם זה כתב החזון איש (סי' נב סק"ד) שגם אם הדופן מצד עצמה אינה יכולה לעמוד ברוח מצויה אלא שמחמת שהיא מוסתרת בין קירות גבוהים היא יכולה לעמוד כשרה, דסוף סוף יש לפנינו מחיצה כשרה.

גדר רוח מצויה

מבואר בפוסקים שרוח מצויה אינו נמדד לפי רוח המצויה בים הפתוח או בגובה מטוס ורכב שאין שם מקום ישוב, רק כפי רוח המצויה ביבשה באותה מקום ובאותה עונה (עי' סי' תרכט ס"ב א"ש שם סק"ו ח"ש פ"ד סק"א). וסוכה העומדת על גג הבנין ויש שם רוחות חזקות יותר מאלו מעומדות על הארץ ומוקפים בבניינים מסובבי, יש להתמיר שצריך שתעמוד ברוח המצויה על גג הבנין (עי"ש ובית דוד פ"ט ה"ה, ואין זה ענין לסי' תרל סקמ"ח, ודוק).

"וידוע בחכמת הגלגול..."

פרק נוסף לציון תשעה יובלות שנים מהסתלקות רבינו האריז"ל

רבי שמואל אייזיק מדאשיב (ד')

'אומן ראש השנה'

רבי שמואל אייזיק בא אל הקיבוץ של רבינו ז"ל באומן בימי ראש השנה, גם אחרי הסתלקות רבינו ז"ל, וכן רוב רובם של תלמידי רבינו ז"ל נתקבצו ובאו אל עיר אומאן על ראש השנה, והיה גם הוא נמנה ביניהם, כמ"ש בכוכבי אור (בחלק שיחות וסיפורים דף ג"ה) שבערב ראש השנה שנת תקע"ב נסכם בלב ר' יודל ור' שמואל אייזיק ועוד מגדולי תלמידי רבינו ז"ל להתפלל על זה המקום שהתפלל בו רבינו ז"ל בעצמו בראש השנה האחרון שקודם הסתלקותו (שיש"ק ח"ג אות ר"ב).

תלמידיו

בין תלמידיו של רבי שמואל אייזיק, נמנה ר' שלמה ראובן זלאטעס מעיר ברסלב, ורבי צבי אריה אב"ד ברסלב בנו של רבי אהרן דער רב. ובספר גידולי הנחל כתב גם על רבי ראובן יוסף תלמיד רבינו ז"ל שהיה "מתלמידי המובהקים של ר' שמואל אייזיק" [ואפשר שאחר הסתלקות רבינו ז"ל היה מסתופף בצל הרה"ק רבי שמואל אייזיק].

יש אומרים שרבי עוזר תלמיד מוהרנ"ת ז"ל היה חתנו של רבי שמואל אייזיק בזיווג ראשון, ואנ"ש היו אומרים שדרך העבודה שלו בהתעוררות' עצום קיבל רבי עוזר מרבי שמואל אייזיק, ודרך ה'התחזקות' קיבל מרבו המובהק מוהרנ"ת ז"ל, ומפני שהיו לו ב' מעלות אלו זכה להתעלות מעלה אחר מעלה בעבודת ה' (שיש"ק ח"ג אות ת"ו).

אחיו

אחיו של רבי שמואל אייזיק היה גם כן מקורב לרבינו ז"ל, ורבינו ז"ל אמר לו שיעסק הרבה בלימוד התורה. ופעם אחת ראה שרבינו ז"ל עוסק הרבה עם אחיו רבי שמואל אייזיק ונתקנא בו, ואח"כ כשב אצל רבינו אמר לו רבינו: "רציני לעשות ממך תל חרבות. וואס האט דאס צו דיר וואס איך האב מיט ר' שמואל אייזיק? דיין זאך איז לערנען! [רציני לעשות ממך תל חרבות. מהו עניינך מה שיש לי עם ר' שמואל אייזיק. הענין שלך הוא ללימוד!] (ביאר הליקוטאים).

הסתלקותו

רבי שמואל אייזיק נסתלק בשנת תקפ"ז לפ"ק, בהיותו בגיל ס"ב (שיש"ק ח"ג אות ר"ח).

זרעו אחריו

לר' שמואל אייזיק היה בת, אחות דודו של ר' חיים קיבליטשער, ור' חיים כשהיה מספר ממנו ומזכירו היה מכנהו "דער פעטער [הדוד] ר' שמואל אייזיק" (שיש"ק ח"ג אות ר"י).

חיבוריו

רבי שמואל אייזיק חיבר כמה ספרים. ביניהם היה כרך גדול עם חידושים על תנ"ך, ש"ס, וספרי רבינו ז"ל, וכן היה ממנו ספר "החזיונות" (גידולי הנחל). וסיפר ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל שהוא עוד ראה ספר דרוש ממנו, ובכל סיומי הדרשות היה מסיים: 'וכן איתא בליקוטי מוהר"ן וכו', וביאר את הדרוש ע"פ דברי רבינו. (שיש"ק ח"ב אות תשי"ט, עיי"ש).

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמ"י שווארץ שליט"א בעמ"ש "אצרות עלים לתרופה".

בין שבחי האריז"ל, המובאים בתחילת ספר עץ חיים, איתא: "וידוע בחכמת הגלגול מי חדש ומי ישן, ואיפה האיש ההוא באיזה מקום תלויה באדם העליון ובאדם הראשון התחתון".

עומק הדברים מבואר על ידי האר"י הק' בעצמו בשער הגלגולים, דהנה איתא במדרש (שמות רבה פ"מ א): "עד שאדם הראשון מוטל גולם, הראה לו הקדוש ברוך הוא כל צדיק וצדיק שעתידי לעמוד ממנו; יש שהוא תלוי בראשו, יש שהוא תלוי בשער, ויש שהוא תלוי במצחו, ויש בעיניו, ויש בחוטמו, ויש בפיו, ויש באזנו וכו'. ותדע לך, בשעה שהיה איוב מבקש להתווכח עם הקדוש ברוך הוא וכו', הקב"ה משיבו: **איפה היית ביסדי ארץ** (איוב לח ד), מהו **איפה**? אמור לי איפה שלך [המידה שלך. ובערוך פירש: העיקר והשוש שלך] באיזה מקום היתה תלויה, בראשו או במצחו או באיזה איבר שלו, אם יודע אתה באיזה מקום היתה איתך אתה מתווכח עמי", ע"כ.

וכל זה היה לפני חטא אדם הראשון, אבל כשחטא נפלו ממנו כל הנשמות, וסוד זה נרמז בגמ' (חגיגה יב): 'אדם הראשון מן הארץ עד לרקיע היה, וכיון שסרח הניח הקדוש ברוך הוא ידיו עליו ומיעטו'.

ומבואר בכתבי האר"י שאדם הראשון היה כלול מכל הנשמות העתידים להיוולד, וכשחטא בעץ הדעת טוב ורע, עירב טוב ורע, ונתערב הטוב של אדם הראשון עם הרע של הקליפות סמא"ל אדם בליעל (הזכר דקליפה), וכן הטוב של חוה נתערב ברע של לילית זוהמת הנחש (הנקבה דקליפה), והוא ענין היצר הרע שיש באדם המחטיא וכו' (עיי' כל זה בספר הגלגולים הקדמה א).

והנה כל אחד נפגע מאותה הזוהמא באופן שונה, לפי שרשו, ולפי תכונותיו ותאוותיו של כל אדם. וכל מה שעובר עליו בגוף ונפש, הכל הוא לפי בחינותיו שהיה אז, ונוסף עליו עוד מכל גלגוליו שעבר. ועיין בליקוטי תורה מהאר"י (איוב פ"א) שאיוב היה גלגול של תרח. ועיין שם מה שהביא באיזה זוהמא מטונפת היה שרוי אז. ועיין שם הטעם על מה שנלקה בשחין.

וזה שאמר הקדוש ברוך הוא לאיוב: "איפה היית ביסדי ארץ" - בזמן שאין לך שום מושג והבנה בסוד בריאת העולם ויסודו וסדר הליכתו והשתלשלויותיו השונות. ושוב אין לך שום מקום לתביעה על סדרי עולם מסויימים הנראים בעיניך כמושגים, או טענות ותביעות על אנשים שונים, היות שאינך יודע כלל וכלל שרשם והתוהותם.

המשך מעמוד א'

זהו 'דרך' ונתיב מופלא שמביא בסופו של דבר לתשובה שלימה, והבחירה שלנו היא להתחיל ללכת בנתיב זה. כשם שאם נאמר לאדם שיש לו בחירה ללכת לבית המדרש, והוא ישאל אותנו 'כיצד היא הבחירה?', ונגיד לו 'שהבחירה היא בידי בפשיטות, אם תרצה תעשה, ואם אינך רוצה לא תעשה', הרי שכל אחד מבין שאין הכוונה שברגע זה ביכולתו להיות בבית המדרש, שהרי מביתו לבית המדרש ישנו מרחק הליכה, ועליו לצאת מביתו ולהתחיל ללכת לכיוון בית המדרש, ואף על פי כן הוא אמת כשאומרים לו שברגע זה יש לו בחירה גמורה, ובחירתו היא להתחיל ללכת לבית המדרש.

כן גם ה'המתנה', אינה זמן של שהייה ברע עד שייגע הזמן

וכל זה הוא סוד הביאור המובא על מה שכתוב באבות (פ"ב מ"ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו" - היינו כשתשיג מקומו ושרשו, כנ"ל.

וזה באמת אין יודע כי אם השי"ת בעצמו, והצדיקים יחידים הדורות אשר השי"ת פוקח עיניהם ומגלה להם סודו ורזי עולם ותעלומות סתריה.

וכאמור לעיל, האר"י הק', שהיה מיחידי הדורות, זכה לדעת על כל איש איזה גלגול הוא ומה נועד לתקן בעולם, וכמבואר הרבה מאד בשער הגלגולים שגילה עד אין שיעור בתיקוני הנשמות לדורותיהם, ומי מאיתנו מבין ויודע עד מה בכבשי דרחמנא.

אך זאת לדעת, כי כל אחד ואחד מישראל הוא באמת חידוש מיוחד במינו, בסגולה המיוחדת לו. ולכך אמרו חז"ל (אבות פ"ד מ"א): "אל תהי בז לכל אדם". כי יש אנשים הנראים פחותים, אולם יש בהם סגולות כאלו שלא נמצא כמותם גם בגדולים. ולכל אחד נכונו תפקידים מיוחדים איך להמליך את הבורא באופן מיוחד השייך לו דוקא, לפי סגולותיו וכוחות נפשו המיוחדים לו, ולכן הוא חש מצוקות קשות כאלו הנראות בעיניו כאילו הוא "חד בדרא" ביסוריו. והענין הוא, כי עליו לקשר את כל העובר עליו להשי"ת, כשליח מיוחד מן השמים שנועד לתפקיד זה המסוים לו לבד, ובאופנים אלו דוקא, ועליו להעמיק במחשבתו שאין שום דבר מקרה ח"ו, אלא כל דבר מופעל ומושגח ממנו ית', והוא היוצר והוא הבורא. וצריך להצדיק את הדין על כל פרטי צעריו המיוחדים לו, ומזה עולה נחת רוח לפניו ית' ומרצים יותר מהקרבתו (כדאיתא במדרש תהלים קיח טז, ועוד).

ובוא וראה מה שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני איוב רמז תתק"ח פכ"ג) על איוב עצמו: "אמר רבי חנינא בר פפא, איוב אלמלא לא קרא תגר כשבאו עליו יסורים - כשם שאומרים עכשיו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, כך היו אומרים אלקי איוב", ע"כ.

וראה גם דברים מבילים שכתב הרה"ק בעל התניא זי"ע (בסידורו, בסוף סוגת המקוה): "בענין הגלגולים בנשמות שייצפרו בגלות או בעניות, **אע"פ שהם מבולבלים לגמרי ואינם מתפללים כלל** [כי הלא אנוסים הם מצרותיהם] - זה יותר טוב להם משהיו מתפללים בביטול במציאות - וזה היה עיקר המכוון!"

שיוכל להתחיל לבחור בטוב, אלא היא 'דרך'; זוהי דרך שמובילה אל התשובה השלימה. ההמתנה והבושה היא הקצת דם הגורמת הזדככות והיטהרות, ומי שעושה זאת כבר בוחר בטוב והתחיל ללכת בדרך שלבסוף ודאי תביאנו לשלמות הטוב. וזו עצמה כאמור הבחירה; האם נתחיל ללכת בדרך של המתנה וציפייה וייחול על אף שרואים את גודל הקשיים ואז אנו בדרך של תשובה, או שחלילה תקצר רוחנו ונתייאש ונרפה ידיים שזו הבחירה בצד הרע ח"ו.

הבה נבחר בטוב, נמתין ונייחל ונצפה לישועת ה' אפילו יעבור עלינו מה, והיא שתטהר אותנו ותקרב אותנו לתשובה השלימה בקרוב.

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שמשון שרימפר הי"ו ולחוננו</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' נתן שלמה זאנבערג שליט"א להרגל היכנס בנו נתן וזאל נ"ו לשל תורה ומצוות</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' יוסף חובניפול הי"ו ולחוננו</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' שמשון ויינשטק שליט"א ע"כ בשש"ט"ו</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' נתן שמשון זאנבערג שליט"א להרגל היכנס בנו נתן וזאל נ"ו לשל תורה ומצוות</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' חיים אריה פראנק שליט"א להרגל תולדת הבן והנכד</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' שמשון שרימפר הי"ו ולחוננו</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' נתן שמשון זאנבערג שליט"א להרגל היכנס בנו נתן וזאל נ"ו לשל תורה ומצוות</p>
---	---	---	---	--	---	--	--